

El Mont, més enllà de l'horitzó

PEP VILA

Al meu parer, a Catalunya hi ha cinc o sis muntanyes emblemàtiques que en certa manera han estat sacralitzades com a símbols d'identitat nacional, com a símbols de paisatgístiques, humanes, històriques i literàries. Entre aquestes destaquen el Canigó, el Montseny –cantat ja per Guerau de Liost a *La muntanya d'ametistes* (1908)– o Núria. Avui ens toca parlar de la serra del Mont o de la Mare de Déu del Mont, coronada pel santuari homònim, estratègicament situada entre l'Empordà, el Pla de l'Estany i la Garrotxa, punt de trobada de diversos pobles que, moguts per l'èxtasi muntanyenc, puguen en romeria a fer-hi excursions, amb una marededéu venerada almenys des de 1222 en un temple primitiu benedictí, que aixopluga el monestir de Sant Llorenç, el turó del castell de Falgars, etc.

Devia tenir jo uns disset any quan, una diada de maig i amb una colla d'amics, vaig pujar per primera vegada al santuari de la Mare de Déu del Mont. Al cap d'unes hores, meravellats per aquelles muntanyes, en baixàvem amb un cotxe atrotinat per una carretera estreta i malgirbada, a banda i banda de la qual les arbredes esclataven per unes generoses pluges. Des de llavors he pujat altres vegades fins a aquest venturós cim per veure'n les superbes panoràmiques, espadats i afraus inclosos, tot pel pur goig del moviment. La mística de la pujada, encara que hi vagis més o menys motoritzat, no deixa de ser una metàfora d'un procés de coneixement i de transformació, com el de la Mila, l'heroïna de *Solitud*, lligada a la terra, i també el del pastor que encarna la figura del poeta creador. Quan Petrarca va pujar al Mont Ventoux, ho va entendre com una disciplina ascètica del tot necessària per posseir l'alt grau d'infinutud i bellesa que es podia albirar des d'aquell cim.

És per aquest motiu que m'ha fet pler comentar breument la lectura d'aquesta guia, que relliga el saber amb la il·lusió i el sentiment. Els seus autors han fet pedagogia per explicar-nos la història d'aquests indrets com a espais d'alliberament i d'expiació. El treball de Tremoleda i Pujol s'inscriu en la curiositat per detectar els trets distintius d'aquesta muntanya sagrada, que ja des del Romanticisme és un element exterior i també íntim per a tots aquells que la trepitgen. Ambdós són bons coneixedors de la història local d'aquella zona. El seu esforç de documentació minuciosos, que s'expressa en diversos registres, permet fer-nos una visió global del medi natural, els elements integradors de la natura, els camins, l'home i el seu hàbitat, la història, els conreus, les romeries, els aplecs, els casals, els topònims ancestrals, la devoció mariana, el folklore, els goigs, les darreres reformes que ha experimentat el santuari, etc. També és del tot interessant l'apartat dedicat al Mont com a subjecte poètic i literari, amb tot el seu rerefons de llegendes i de contalles, i la figura gegantina de Verdaguer.

Sóc conscient que l'estructuració de les guies d'aquesta col·lecció en un nombre fix de capítols comporta moltes servituds temàtiques. Jo almenys n'hauria dedicat un a glossar la personalitat i l'obra del periodista i dramaturg F. X. Godó i Rahola, natural de Cadaqués, autor del drama costumista *La pubilla de Caixàs* i de *La Mare de Déu del Mont. Drama en tres actes i en vers* (1893), obra que la Junta actual del Patronat podria intentar fer editar i posteriorment representar. Casualment, Godó va regalar al president de la Diputació de l'època un soberg i luxós únic exemplar, copiat a mà, d'aquesta obra, enquadrat en pergami, que es conserva a la secció de manuscrits de l'Arxiu de Sant Josep de Girona. Pels volts dels anys 60 del segle passat, l'editorial

**JOAQUIM TREMOLEDA
I DAVID PUJOL**

La Mare de Déu del Mont

Quaderns de la Revista de Girona, núm. 150.
Diputació de Girona. Girona, 2010.
96 pàgines.

Montaner i Simon va publicar una obra de bibliòfil sobre aquesta altiva serra, *La Mare de Déu del Mont*, amb textos i gravats de Rafael Torrent, Irene Coll, J. Bech de Careda, M. Vayreda, J. Fort, etc., també digna de recordar.

novetats GERARD BAGUÉ

JOAN GRANÉS

El mirall inhumà

Pòrtic de Javier Cercas i apunt biogràfic de Xavier Xargay. A Contra Vent Editors
Barcelona, 2010. 128 pàgines.

Exhumació literària d'un escriptor de Palafrugell que va morir als 22 anys i que va deixar aquest dietari excepcional. Era un lector voraç que possiblement s'hauria convertit en un gran escriptor. Retrat escriptor d'un adolescent decidit a escriure.